

Програма підвищення кваліфікації проректорів ВНЗ України

13-15 травня 2013 р., м. Київ

ВСТУП до ПРОГРАМИ

- ▶ **ЛУГОВИЙ Володимир Іларіонович**
– Перший віце-президент, Національна академія педагогічних наук України,
член Національної команди експертів з реформування вищої освіти

Указ Президента України від 23 квітня 2013 р. № 229

**«Про План заходів щодо реалізації у 2013 р.
положень Стратегії державної кадрової політики
на 2012 – 2020 роки»**

▶ **Пункт 11 Плану заходів:**

**Впровадження пілотної програми
підвищення кваліфікації керівників вищих
навчальних закладів**

Формат Програми

- ▶ Професійний діалог
- ▶ Участь різних зацікавлених груп
- ▶ Участь практиків
- ▶ Різнобічне обговорення
- ▶ Європейський досвід
- ▶ Вітчизняний досвід
- ▶ Презентації – запитання – відповіді – дискусії
- ▶ Аналітична довідка
- ▶ Міжнародна конференція (7 листопада 2013 р.)
- ▶ Он-лайн доступність матеріалів

Огляд (коментар) програми

- ▶ I. Розвиток вищої освіти в контексті європейської інтеграції
- ▶ II. Нормативно-правові основи реформування вищої освіти
- ▶ III. Якість вищої освіти
- ▶ IV. Вища освіта і наука
- ▶ V. Вища освіта і ринок праці
- ▶ VI. Економіка вищої освіти
- ▶ VII. Інструменти Болонського процесу
- ▶ VIII. Інтернаціоналізація вищої освіти

I. Розвиток вищої освіти в контексті європейської інтеграції (коментар)

- ▶ **Європейська орієнтація** країни.
- ▶ **Болонський процес** (створення привабливого і конкурентоспроможного ЄПВО, 2005 р.).
- ▶ **Програма економічних реформ** на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава».
- ▶ **Національний план дій на 2013 рік** щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010-2014 роки, затвердженого Указом Президента України від 12 березня 2013 р. № 128, у частині **реформи освіти та розвитку науково-технічної сфери**.

I. Розвиток вищої освіти в контексті європейської інтеграції (коментар)

- ▶ **Національний план дій на 2013 рік :**
- ▶ - удосконалення системи **управління** освітою;
- ▶ - забезпечення **доступності**, підвищення **якості** та **конкурентоспроможності** освіти;
- ▶ - підвищення ефективності формування **державного замовлення** та **фінансування** освіти.
- ▶ Зокрема йдеться про:
- ▶ - проведення єдиної освітньої **політики**, забезпечення **наступності** між рівнями освіти;
- ▶ - модернізацію **мережі** навчальних закладів;
- ▶ - переорієнтації навчальних планів на збільшення частини **практичного навчання**.

I. Розвиток вищої освіти в контексті європейської інтеграції (коментар)

- ▶ Євроінтеграційний виклик для України – **високі стандарти** вищої освіти **розвинутої Європи**.
- ▶ Північна Америка і **Європа** – провідні університетські регіони світу за рейтингом «Шанхайський».
- ▶ **Європа** і Північна Америка – університетські регіони-лідери за рейтингом «Таймс».
- ▶ **Стратифікація** вищої освіти у світі:
  - 40-50 країн (20-25 європейських) з **потужним** університетським потенціалом (10-15 % ВНЗ світу);
  - група країн (включаючи **Україну**) із вищою освітою **середнього** рівня;
  - країни з **відсталою** вищою школою та без неї.

II. Нормативно-правові основи реформування вищої освіти (коментар)

- ▶ **Закон України «Про вищу освіту»** прийнято у **2002 р.**, значною мірою не відповідає **Болонському процесу (2005 р.)**. Ведеться пошук загального консенсусу щодо змісту **нового законопроекту**.
- ▶ Розпочато роботу над законопроектом з **професійної освіти**.
- ▶ Обговорюються пропозиції щодо розроблення законопроекту **про освіту дорослих**.
- ▶ **Конституційна Асамблея** напрацьовує пропозиції стосовно змін в **Основному законі** щодо прав особи на **освіту і кваліфікацію**.
- ▶ Загалом, настав час для розроблення **освітнього законодавства нового покоління**.

II. Нормативно-правові основи реформування вищої освіти (коментар)

- ▶ Законодавчого перегляду, зокрема, потребують:
  - **структура** вищої освіти (виведення рівня молодшого спеціаліста і доповнення рівнями доктора філософії та доктора наук);
  - **стандарти** вищої освіти (ОКХ, ОПП, ЗД);
  - **академічні та професійні** програми і кваліфікації;
  - **НРК, ЄКТС, Додаток** до диплома;
  - **автономія** (академічна, адміністративна, кадрова, фінансова) закладів;
  - зовнішні та внутрішні системи **забезпечення якості**;
  - **дослідницько-інноваційна** діяльність й інше.

III. Якість вищої освіти (коментар)

- ▶ Комплекс проблем забезпечення **якості, конкурентоспроможності і привабливості** вітчизняної вищої освіти (конкурсний добір кращих студентів і викладачів, включаючи іноземних, сучасні методи навчання, зокрема навчання через дослідження та ефективну самостійну роботу, відповідальна автономія закладу, системи зовнішнього і внутрішнього забезпечення якості, доказове та переконливе інформування зацікавлених осіб щодо якості, матеріально-технічна база і фінансування, належна оплата високоінтелектуальної праці, укрупнення і концентрація закладів).

IV. Вища освіта і наука (коментар)

- ▶ Дослідження та розробки – **основа** сучасної вищої освіти.
- ▶ Урахування **фінансування** наукової і науково-технічної діяльності в розрахунку вартості підготовки фахівця за державним замовленням та у вимогах до ліцензування й акредитації.
- ▶ Фінансування дослідницько-інноваційної діяльності в обсязі **не меншому 10 %** від загальних видатків на утримання закладу.
- ▶ Розвиток **дослідницько-інноваційної інфраструктури** і навчання через **дослідження і розробки** для бакалаврської, магістерської підготовки.

V. Вища освіта і ринок праці (коментар)

- ▶ **Співпраця**, а не протистояння **освітньої і економічної сфер** у визначенні освітніх і професійних стандартів та забезпеченні фахової підготовки і кваліфікацій на основі національної і галузевих рамок кваліфікацій.
- ▶ Визначення переліку **регульованих професій**, де стандарти щодо змісту та умов підготовки фахівців визначаються спеціальним законодавством.
- ▶ **Рівнева, галузева і мережева оптимізація** вищої освіти відповідно до поточних і перспективних потреб суспільного і гуманітарного розвитку. Подолання на цій основі «перекваліфікації» національної економіки, створення умов для переходу від 4 до 5 і 6-го економічних укладів.

VI. Економіка вищої освіти (коментар)

- ▶ **Видатки на одного студента** за обсягом і структурою поступаються типовим витратам розвинутих країн.
- ▶ **Заробітна плата** науково-педагогічних і наукових працівників неконкурентоспроможна.
- ▶ **Мережа закладів** неоптимальна і витратна. У 2012 р. лише у м. Києві прийом студентів на програми підготовки бакалаврів, магістрів, спеціалістів вели 83 юридичні особи. Зменшення кількості закладів III і IV рівнів акредитації до 334 супроводжувалося подальшим їх подібненням.
- ▶ Зекономлені на оптимізації закладів кошти доцільно хоч би частково залишати в системі вищої освіти.

VII. Інструменти Болонського процесу (коментар)

- ▶ **Циклова** організація вищої освіти;
- ▶ Європейські та національні **рамки кваліфікацій**;
- ▶ Європейська **кредитна** трансферно-накопичувальна система;
- ▶ **Додаток** до диплому;
- ▶ Зовнішнє і внутрішнє **забезпечення якості** вищої освіти
(**Стандарти і рекомендації** щодо якості в
Європейському просторі вищої освіти, Берген, 2005 р.)

VIII. Інтернаціоналізація вищої освіти (коментар)

- ▶ Інтернаціоналізація – ключова умова підвищення **якості та конкурентоспроможності** вищої освіти (залучення **іноземних** студентів і викладачів, зокрема з розвинутих країн Західної Європи і Північної Америки, участь у міжнародних **проектах і програмах**, насамперед програмах академічної **мобільності**, подвійних дипломів, провідних міжнародних **рейтингах**, передовсім «Таймс» і «Шанхайський», відкритість світу через **англомовні** сайти, входження до міжнародних **наукометричних** баз даних щодо ефективності діяльності науково-педагогічного і наукового персоналу й інше).

**Щиро дякую
за Вашу участь
та увагу!**

**Програма підвищення кваліфікації
проректорів ВНЗ України**

13-15 травня 2013 р., м. Київ